

การพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

The Development of an Operational Manual for Student Leaders of the Faculty of Education Naresuan University

นันทวัช ศรีแสงฉาย^{1*}
Nontawat Srisaengchai^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2) สร้างและหาคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงาน 3) ทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงาน 4) ประเมินผลการใช้คู่มือการปฏิบัติงาน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำนิสิตประจำปี 2565 จำนวน 32 คน ผู้นำนิสิตประจำปี 2566 จำนวน 40 คน รองคณบดีและบุคลากรงานกิจการนิสิต จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบไปด้วยแบบสัมภาษณ์ คู่มือการปฏิบัติงาน แบบประเมินคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงาน แบบประเมินตนเองก่อนหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงาน แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction) ผลวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต คือ ผู้นำนิสิตไม่ทราบแนวทาง การจัดกิจกรรม ขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เอกสารที่เกี่ยวข้ององค์กรกระจาย ยากต่อการค้นหา ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ผิดขั้นตอน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องตอบคำถามซ้ำ ๆ แก่ผู้นำนิสิต 2) ผลประเมินคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (mean = 4.47, S.D. = 0.53) 3) การเปรียบเทียบผลประเมินตนเองของผู้ใช้ก่อนและหลังทดลองใช้คู่มือ พบว่า ผู้ใช้มีระดับการรับรู้หลังทดลองใช้คู่มือ สูงกว่าก่อนทดลองใช้คู่มือในทุกด้าน 4) ผลประเมินการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต พบว่าผู้ นำนิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติงานแต่ละด้านได้อย่างถูกต้อง 100% 5) ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงานในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (mean = 4.46, S.D. = 0.52)

คำสำคัญ: คู่มือการปฏิบัติงาน ผู้นำนิสิต การพัฒนาคู่มือ

Abstract

The research aims to : 1) study and analyze the operational problems of student leaders of the Faculty of Education, Naresuan University, 2) create and find quality operational manual for student leaders, 3) experiment with the operational manual for student leaders, and 4) evaluate the use of the manual for student leaders. The target groups include 32 student leaders for the year 2022, 40 student leaders for the year 2023, 2 deputy deans, and 2 student affairs personnel. The tools used include interview form, operational manual, quality assessment manual, a pre and post-self-evaluation form for users of the operational manual, performance assessment form of student leaders of the Faculty of Education, and satisfaction assessment form for the operational manual. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data were analyzed through domain and inductive analysis. The results of the research showed that: 1) problem in the performance of the student leaders were that the student leader lacks knowledges in guidelines for organizing activities. Procedures and related documents were

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 65000

¹ Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, 65000

*Corresponding author: e-mail: nontawats@nu.ac.th

Received: June 16, 2023, Accepted: July 15, 2023, Published: April 20, 2024

scattered, difficult to find, resulting in delayed operations and repetitive queries by student leaders to staff members. 2) overall assessment of the quality of the operational manual for the Faculty of Education student leaders was high (mean = 4.47, S.D. = 0.53). 3) A comparison of users' self-assessment results before and after trying the manual, it was found that the user had a higher level of awareness after the manual across all aspects. 4) The performance evaluation demonstrated that student leaders could correctly execute each operational step with a 100% accuracy rate. 5) Overall satisfaction with the operational manual was high (mean = 4.46, S.D. = 0.52).

Keywords: operational manual, student leaders, development of manual

บทนำ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ก็เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่สนับสนุนกิจกรรมนิสิตในพันธกิจผลิตบัณฑิตโดยได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ซึ่งการบริหารงานในปีการศึกษา พ.ศ. 2563 - 2566 ได้วางแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาหลักสูตรและระบบการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศ แนวทางการขับเคลื่อนที่ 2 กำหนดอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ ร่วมของนิสิตปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาที่แสดงถึงขีดความสามารถ ด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านทักษะการใช้ภาษา ด้านการเป็นผู้ประกอบการ สามารถนำตนเอง และมีความผาสุกทางร่างกายและจิตใจ (ยุทธศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2563-2566) โดยได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนานิสิต ในมิติของความเป็นผู้นำเพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณลักษณะความเป็นครูที่คณะศึกษาศาสตร์ได้กำหนดกรอบภายใต้ นโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ ทักษะแก่นิสิต เพื่อพัฒนาระบบ กลไก และส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัย คณะกรรมการประเมินตรวจสอบได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านการส่งเสริมให้ผู้นำนิสิต เข้ามามีบทบาทในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา Best Practice ในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับ วงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) ที่มุ่งสู่การปฏิบัติจริง ในบทบาทของคณะกรรมการสโมสรนิสิตหรือกลุ่มผู้นำนิสิตอันมีพันธกิจองค์กร คือ เป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างคณะ อาจารย์ บุคลากร และนิสิต และจัดกิจกรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของคณะศึกษาศาสตร์และมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ตลอดจนสร้างสรรค์และดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมความรู้ และพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมของนิสิตระดับปริญญาตรีที่แสดงถึงขีดความสามารถด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านการใช้ดิจิทัล ด้านทักษะการใช้ภาษา ด้านการเป็นผู้ประกอบการ สามารถนำตนเอง และมีความผาสุกทางร่างกายและจิตใจ

อย่างไรก็ตาม จากกิจกรรมการสะท้อนผลของกลุ่มผู้นำนิสิตในกิจกรรมส่งมอบสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2565 ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 - 24 พฤษภาคม 2565 ณ ห้องสัมมนา 1 คณะศึกษาศาสตร์ พบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสโมสรนิสิตฯ (กลุ่มผู้นำนิสิต) คือ ปัญหาด้านการออกแบบกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ขาดการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ร่วมที่จะให้เกิดกับนิสิตระดับปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานและขอบเขตงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มและเอกสารที่เกี่ยวข้องไม่ถูกต้องตามลักษณะงาน (พงษ์เอก, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น ตลอดจนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต จำแนกเป็นหมวดหมู่เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเกิดความยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริม

การบูรณาการโครงการพัฒนานิสิตที่เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร/กิจกรรมที่จัดโดยงานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์ โดยบูรณาการเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ร่วมของนิสิตปริญญาตรีของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนลดขั้นตอนในการตอบคำถามแก่กลุ่มผู้นำนิสิต อันจะเป็นประโยชน์และนำไปสู่การพัฒนางานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์ และสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. เพื่อทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้นำนิสิต ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน, กลุ่มผู้นำนิสิต ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสโมสรนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน รองคณบดีและบุคลากรที่กำกับดูแลงานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์จำนวน 2 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์รองคณบดีและบุคลากรที่กำกับดูแลงานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์จำนวน 2 คน เป็นการรวบรวมและประมวลความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โดยมีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำประเด็นการสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกประเด็นการสัมภาษณ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำนิสิต ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 คน มีลักษณะคำถามที่เป็นปลายปิดและปลายเปิด โดยมีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำประเด็นการสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นการสัมภาษณ์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกประเด็นการสัมภาษณ์ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ขั้นที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคู่มือและข้อมูลประกอบอื่น ๆ และนำสรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงแนวทางการแก้ไขมาดำเนินการออกแบบและพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในรูปแบบของคู่มือประเภทรูปเล่ม จำนวน 1 เล่ม และ รูปแบบของคู่มือประเภทสื่อประสม จำนวน 1 ชิ้น โดยยึดขั้นตอนของกระบวนการวงจรคุณภาพ วงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) จากนั้นนำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพของคู่มือ

2. แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยการกำหนดประเด็นการประเมินคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 3 ประเด็น คือ ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่มและประเภทสื่อประสม) ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้ (นุติ, 2543) กำหนดลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่พึงพอใจ ตามวิธีลิเคิร์ท (บุญชม, 2545) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนได้แก่ 5, 4, 3, 2 และ 1 ระดับความเหมาะสมของคู่มือในระดับ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ จากนั้นนำข้อคำถามของแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. แบบประเมินตนเองด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยกำหนดประเด็นการประเมินตนเองด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต โดยยึดขั้นตอนของกระบวนการวงจรคุณภาพวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) กำหนดลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีลิเคิร์ท (บุญชม, 2545) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนได้แก่ 5, 4, 3, 2 และ 1 ระดับความเหมาะสมของคู่มือในระดับ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ จากนั้นนำข้อคำถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเมินโดยรองคณบดีและบุคลากรที่กำกับดูแลงานกิจการนิสิตฯ มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยกำหนดประเด็นการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต โดยยึดขั้นตอนของกระบวนการวงจรคุณภาพ วงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) กำหนดลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ให้ผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง และไม่สามารถดำเนินการได้ จากนั้นนำข้อคำถามของแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้นำนิสิตที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีการตรวจคุณภาพของเครื่องมือโดยกำหนดประเด็นของข้อคำถามในแบบประเมินความพึงพอใจของผู้นำนิสิตที่มีต่อคู่มือฯ โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่มและประเภทสื่อประสม) ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้ (นุติ, 2543) กำหนดลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่พึงพอใจ ตามวิธีลิเคิร์ท (บุญชม, 2545) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนได้แก่ 5, 4, 3, 2 และ 1 ระดับความเหมาะสมของคู่มือในระดับ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ จากนั้นนำข้อคำถามของแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) และแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) โดยผู้วิจัยเริ่มจากการถอดคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักและสร้างเอกสารของแต่ละคนไว้ ดำเนินการร่วมกับการอ่านข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก เพื่อหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์และรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

ขั้นที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อเทคโนโลยี 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจการนิสิต 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการโครงการ 1 คน โดยที่ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งคู่มือ ในรูปแบบของรูปเล่ม 1 เล่ม และรูปแบบของสื่อประสม 1 ชิ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ และเก็บรวบรวมผลการประเมินจากแบบประเมินคุณภาพของคู่มือ จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้นำนิสิต จำนวน 40 คน โดยเก็บข้อมูลจากการประเมินตนเองก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือ และ เก็บข้อมูลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ จากรองคมนตรี/บุคลากรงานกิจการนิสิตฯ จำนวน 2 คน โดยประเมินจากกลุ่มตัวอย่าง 40 ตัวอย่าง

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้นำนิสิต จำนวน 40 คน หลังการทดลองใช้คู่มือ โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย 40 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืนมาและมีความสมบูรณ์ 40 ชุด คิดเป็น 100% **การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้**

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) แล้วนำมาพิจารณาประเด็นหลักแล้วแบ่งเป็นประเด็นย่อย จากนั้นสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction) เพื่อสรุปและให้ได้ข้อมูลในการนำไปใช้ต่อไป

ขั้นที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ผลประเมินคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงาน โดยวิธีการนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมรายขั้นตอนและรายข้อ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม, 2545) ช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 4.51-5.00, 3.51-4.50, 2.51-3.50, 1.51-2.50 และ 1.00-1.50 ระดับคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) > 3.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) < 1

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้จากแบบประเมินก่อน/หลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระหว่างก่อนและหลังการใช้คู่มือฯ แสดงผลแยกตามขั้นตอนวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950)

2. การวิเคราะห์ผลการประเมินจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในรูปแบบของแบบตรวจสอบรายการ Check list (สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง และ ไม่สามารถดำเนินการได้) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจของผู้นำนิสิตที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยวิธีการนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมรายขั้นตอนและรายข้อ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม, 2545) ช่วงคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 4.51-5.00, 3.51-4.50, 2.51-3.50, 1.51-2.50 และ 1.00-1.50 ระดับคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) > 3.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) < 1

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสรุปสภาพปัญหาและการวิเคราะห์ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จากการสัมภาษณ์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสรุปสภาพปัญหา และการวิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาจากการสัมภาษณ์

สรุปสภาพปัญหา	การวิเคราะห์ผลกระทบ
ผู้นำนิสิตไม่ทราบแนวทางและนโยบาย ตลอดจนไม่ทราบยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	การที่กลุ่มผู้นำนิสิตไม่ทราบแนวทางและนโยบายในการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิต ส่งผลให้การดำเนินงานจัดกิจกรรมไร้ทิศทาง ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนานิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ได้
ผู้นำนิสิตทราบรายละเอียดแบบผิวเผินเกี่ยวกับอัตลักษณ์ร่วมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน	ผู้นำนิสิตไม่สามารถออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงกับแนวทางพัฒนาอัตลักษณ์ร่วมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนการเขียนและขออนุมัติโครงการ รวมไปถึงรายละเอียดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในชั้นตอนนั้น	เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงาน ต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม	การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนในการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการขอใช้ยานพาหนะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม	การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนในการขอใช้ยานพาหนะ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดกิจกรรม	การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานในการขอประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการยืมคืนครุภัณฑ์ของคณะศึกษาศาสตร์	การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานในการยืมคืนครุภัณฑ์ของคณะศึกษาศาสตร์ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน และส่งผลกระทบต่อชีวิตของโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอน ข้อจำกัด และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการถอดบทเรียนแต่ละกิจกรรม	การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการถอดบทเรียนหลังจบแต่ละกิจกรรมส่งผลให้ไม่มีการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรม และขาดการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนการพัฒนาให้ดีขึ้นในกิจกรรมต่อไป
ผู้นำนิสิตบางกลุ่มยังไม่ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายที่ตนเองได้รับ	ผู้นำนิสิตบางกลุ่มยังไม่ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายที่ตนเองได้รับ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในด้านของการสื่อสาร เกิดข้อผิดพลาด มีความล่าช้า เนื่องจากไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง
ผู้นำนิสิตส่วนมากไม่รู้จักเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน	ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน และส่งผลกระทบต่อชีวิตของโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้นำนิสิต
ผู้นำนิสิตบางส่วนทราบขั้นตอนและรายละเอียดในการปฏิบัติงานแบบผิวเผิน ตลอดจนแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกระจัดกระจาย ยากต่อการค้นหาและดำเนินการ	ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากต้องเพิ่มขั้นตอนและใช้เวลาในการค้นหาแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตของโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องตอบคำถามซ้ำ ๆ แก่ผู้นำนิสิต

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2.1 ผู้วิจัยได้นำสรุปปัญหา และการวิเคราะห์ผลกระทบ มาดำเนินการสร้างคู่มือฯ จำแนกเนื้อหาคู่มือการปฏิบัติงานเป็นรายด้าน โดยยึดวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) แบ่งรายละเอียดการปฏิบัติงานดังตารางที่ 2

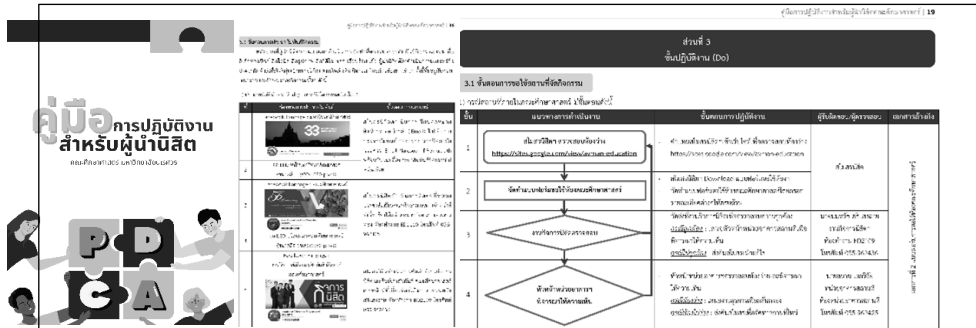
ตารางที่ 2 การสรุปสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเป็นคู่มือ โดยยึดหลัก PDCA (Deming, 1950)

สรุปสภาพปัญหา	แนวทางการแก้ไขและพัฒนาคู่มือ
ขั้นการวางแผน (Plan)	
ผู้นำนิสิตไม่ทราบแนวทางและนโยบาย ตลอดจนไม่ทราบยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	รวบรวม นโยบายการพัฒนา นิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต มาจัดเป็นหมวดหมู่ มีความกระชับ มีการแสดงตัวอย่างประกอบ และใช้ภาษาที่สามารถเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน และ เนื้อหา มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์
ผู้นำนิสิตทราบรายละเอียดแบบผิวเผิน เกี่ยวกับอัตลักษณ์ร่วมของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ทั้ง 6 ด้าน	ให้ข้อมูลและขยายความในความหมายของอัตลักษณ์ร่วมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ทั้ง 6 ด้าน โดยละเอียด แสดงตัวอย่างประกอบ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการสื่อความหมายชัดเจน
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนการเขียนโครงการ และการขออนุมัติโครงการ รวมไปถึงรายละเอียดของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนั้นๆ	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอนอย่างละเอียด ตลอดจนรวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น
ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do)	
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอนอย่างละเอียด โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การขอใช้สถานที่ภายในคณะศึกษาศาสตร์ และการขอใช้สถานที่ภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ รวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการขอใช้ยานพาหนะเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรม	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอนอย่างละเอียด โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การขอใช้ยานพาหนะของคณะศึกษาศาสตร์ และการขอใช้ยานพาหนะของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ รวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดกิจกรรม	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอนอย่างละเอียด โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และการประชาสัมพันธ์แบบมีจุดติดตั้ง รวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องและข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้ไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอนและข้อจำกัดหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการยืมสินค้าครุภัณฑ์ของคณะศึกษาศาสตร์	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอน รวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องและข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบดูแลครุภัณฑ์ของคณะศึกษาศาสตร์ ไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น และนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง
ขั้นการติดตามประเมินผล (Check) และขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act)	
ผู้นำนิสิตไม่ทราบขั้นตอน ข้อจำกัด และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการถอดบทเรียนแต่ละกิจกรรม	จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย เพื่อแสดงรายละเอียดของขั้นตอนการถอดบทเรียน คิดค้นแบบฟอร์มในการถอดบทเรียน เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น นำไปปฏิบัติใช้ได้จริง
ด้านอื่นๆ	
ผู้นำนิสิตบางกลุ่มยังไม่ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายที่ตนเองได้รับ	กำหนดและรวบรวมบทบาทหน้าที่ของผู้นำนิสิตแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ครอบคลุม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน และ เนื้อหา มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์
ผู้นำนิสิตส่วนมากไม่รู้จักเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน	รวบรวมรายชื่อ รูปถ่าย ช่องทางการติดต่อ และขอบข่ายงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น และติดต่อประสานงาน
แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนกระจัดกระจาย ยากต่อการค้นหาและดำเนินการ	รวบรวมแบบฟอร์มและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนไว้เป็นหมวดหมู่ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ขององค์กร เพื่อง่ายต่อการสืบค้น และนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง

หมายเหตุ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ไม่ได้รับขอบเขตรูปแบบโครงสร้างของคู่มือไว้ ผู้วิจัยจึงพัฒนาคู่มือโดยยึดหลัก PDCA

2.2 ลักษณะของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

- คู่มือในรูปแบบของรูปเล่ม มีจำนวนรวมทั้งหมด 53 หน้า ดังภาพที่ 1
- คู่มือในรูปแบบของสื่อประสม มีความยาวของสื่อรวมทั้งหมด 8 นาที 40 วินาที ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (รูปเล่ม)

ภาพที่ 2 คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (สื่อประสม)

2.3 ผลการหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลการประเมินคุณภาพคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จากผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ ด้านรูปแบบคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.58) ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมต่ำสุด คือ ด้านรูปแบบคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (n=3)

ข้อ	ข้อความถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหาของคู่มือ				
1	เนื้อหาคู่มือมีความครอบคลุม	4.33	0.58	มาก
2	เนื้อหาคู่มือมีความกระชับ	4.33	0.58	มาก
3	เนื้อหาคู่มือมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.00	0.00	มาก
4	เนื้อหาคู่มือตรงต่อความต้องการ	4.67	0.58	มากที่สุด
5	การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ เข้าใจได้ง่าย	4.67	0.58	มากที่สุด
6	เนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องและเชื่อมโยง	4.67	0.58	มากที่สุด
7	เนื้อหาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.67	0.58	มากที่สุด
8	ภาษาเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านเนื้อหาของคู่มือ		4.50	0.51	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม)				
1	เนื้อหาคู่มือมีความครอบคลุม	4.33	0.58	มาก
2	เนื้อหาคู่มือมีความกระชับ	4.33	0.58	มาก
3	เนื้อหาคู่มือมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.00	0.00	มาก
4	เนื้อหาคู่มือตรงต่อความต้องการ	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านรูปแบบของคู่มือ		4.58	0.58	มากที่สุด
ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม)				
1	รูปแบบคู่มือสะดวกต่อการใช้งาน	4.67	0.58	มากที่สุด
2	ลิงก์ที่นำเสนอสามารถเชื่อมโยงได้จริง	4.33	0.58	มาก
3	ภาพ เสียง และข้อความมีความสอดคล้องกัน	4.33	0.58	มาก
4	ความสวยงาม และความทันสมัย	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ยด้านรูปแบบของคู่มือ		4.42	0.58	มาก
ด้านการนำไปใช้				
1	คู่มือช่วยลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้	4.33	0.58	มาก
2	คู่มือช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต	4.67	0.58	มากที่สุด
3	ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนกิจกรรมของผู้นำนิสิตได้ เช่น นโยบายการจัดกิจกรรม ฯลฯ	4.33	0.58	มาก
4	ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการดำเนินงานตามแผนของผู้นำนิสิตได้	4.67	0.58	มากที่สุด
5	ความรู้ที่ได้จากคู่มือนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุงกิจกรรมของผู้นำนิสิตได้	4.67	0.58	มากที่สุด
6	คู่มือเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในการค้นหาข้อมูล	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านการนำไปใช้		4.56	0.58	มากที่สุด
ผลเฉลี่ยรวม		4.47	0.53	มาก

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

3.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้จากผลการประเมินตนเองของผู้ใช้ก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้จากการประเมินตนเองของผู้ใช้ก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือฯ ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ผู้ใช้มีระดับการรับรู้หลังจากการทดลองใช้คู่มือฯ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้คู่มือฯ ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 0.66) ในทุกขั้นตอนและทุกด้าน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้จากผลการประเมินตนเองผู้ใช้ก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (n=40)

ข้อ	ข้อความ	ก่อนใช้		หลังใช้	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ขั้นการวางแผน (Plan)					
1	ข้าพเจ้าทราบและเข้าใจนโยบายการพัฒนาผลิตของคณะศึกษาศาสตร์ เป็นอย่างดี	2.24	0.74	4.27	0.53
2	ข้าพเจ้าทราบอัตลักษณ์ผลิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์เป็นอย่างดี	2.51	0.68	4.44	0.55
3	ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดองค์ประกอบการเขียนโครงการและสามารถเขียนโครงการได้อย่างถูกต้อง	2.10	0.69	4.37	0.55
4	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการขออนุมัติโครงการได้อย่างถูกต้อง	2.27	0.73	4.39	0.50
เฉลี่ยขั้นการวางแผน		2.28	0.71	4.37	0.53
ขั้นการปฏิบัติงาน (Do)					
1	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่ภายในคณะศึกษาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง	1.95	0.65	4.44	0.50
2	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่นอกคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดกิจกรรม(อาคารกีฬา/อเนกประสงค์) อย่างถูกต้อง	1.98	0.65	4.41	0.49

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ก่อนใช้		หลังใช้	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ขั้นการปฏิบัติงาน (Do)					
3	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่ภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดกิจกรรม(อาคารเรียน/โรงละคร) อย่างถูกต้อง	2.20	0.76	4.49	0.64
4	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้ยานพาหนะคณะศึกษาศาสตร์ อย่างถูกต้อง	2.37	0.66	4.41	0.47
5	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้ยานพาหนะมหาวิทยาลัยนเรศวร อย่างถูกต้อง	2.32	0.62	4.54	0.55
6	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเภทสื่อรูปภาพ วีดิโอ ภาพเคลื่อนไหว ได้อย่างถูกต้อง	2.24	0.75	4.37	0.48
7	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเภทสื่อโวนิล/กระดาษ/สิ่งพิมพ์ที่มีจุดติดตั้ง ได้อย่างถูกต้อง	2.24	0.58	4.34	0.38
8	ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการยืม-คืนครุภัณฑ์คณะศึกษาศาสตร์ ได้อย่างถูกต้อง	2.39	0.62	4.41	0.48
เฉลี่ยขั้นการปฏิบัติงาน		2.21	0.66	4.43	0.50
ขั้นการประเมินผล (Check) และ ขั้นการทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุง (Action)					
1	ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดของแบบฟอร์มการถอดบทเรียนกิจกรรมพัฒนานิสิตเป็นอย่างดี	2.41	0.66	4.39	0.38
2	ข้าพเจ้าทราบรายละเอียดและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการถอดบทเรียนกิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง	2.27	0.70	4.34	0.38
เฉลี่ยขั้นการประเมินผล และขั้นการทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุง		2.34	4.37	0.68	0.38
ขั้นตอนด้านอื่น ๆ					
1	ข้าพเจ้าทราบข้อมูลของบุคลากรที่รับผิดชอบงานส่วนต่าง ๆ ของคณะศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตเป็นอย่างดี	2.41	0.55	4.56	0.46
2	ข้าพเจ้าทราบและสามารถใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน	2.41	0.47	4.59	0.46
เฉลี่ยขั้นตอนด้านอื่น ๆ		2.41	0.51	4.57	0.46
ผลเฉลี่ยรวม		2.27	0.66	4.42	0.49

3.2 ผลการประเมินจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผลการประเมินจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 40 คน ประเมินโดย ผู้ที่กำกับดูแลกลุ่มผู้นำนิสิต (คณะกรรมการสโมสรนิสิต) ได้แก่ รองคณบดีที่กำกับดูแลงานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน และบุคลากรงานกิจการนิสิตและศิษย์เก่าสัมพันธ์ จำนวน 1 คน พบว่า ผู้นำนิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยยึดวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) ในแต่ละด้านได้อย่างถูกต้องร้อยละ 100 ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้นำนิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (n=40)

ข้อ	ข้อคำถาม	ดำเนินการได้ถูกต้อง		ไม่สามารถดำเนินการได้	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขั้นการวางแผน (Plan)					
1	ผู้นำนิสิตทราบนโยบายการพัฒนา/อัตลักษณ์นิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นอย่างดี	2	100	0	0
2	ผู้นำนิสิตนำอัตลักษณ์นิสิตมาบูรณาการออกแบบกิจกรรมตอบสนองนโยบายได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
3	ผู้นำนิสิตสามารถเขียนโครงการได้อย่างถูกต้องตามองค์ประกอบ	2	100	0	0
4	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการขออนุมัติโครงการได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ดำเนินการได้ถูกต้อง		ไม่สามารถดำเนินการได้	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขั้นการปฏิบัติงาน (Do)					
1	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมภายในคณะศึกษาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
2	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่ภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดกิจกรรม (อาคารกีฬาและกิจกรรมอเนกประสงค์) ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
3	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้สถานที่ภายนอกคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดกิจกรรม (อาคารเรียนรวม/โรงละครฯ) ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
4	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้ยานพาหนะของคณะศึกษาศาสตร์ ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
5	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการขอใช้ยานพาหนะของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
6	ผู้นำนิสิตปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเภทสื่อรูปภาพ วิดีโอ ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
7	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมประเภทสื่อโวนัล/กระดาษ/สิ่งพิมพ์ที่มีจุดติดตั้ง ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
8	ผู้นำนิสิตสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและดำเนินการยืม-คืน ครุภัณฑ์คณะศึกษาศาสตร์ ได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
ขั้นการประเมินผล (Check) และ ขั้นการทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุง (Action)					
1	ผู้นำนิสิตสามารถติดตามขั้นตอนการถอดบทเรียนกิจกรรมพัฒนานิสิตอย่างถูกต้อง	2	100	0	0
ขั้นตอนด้านอื่น ๆ					
1	ผู้นำนิสิตสามารถติดต่อบุคลากรที่รับผิดชอบงานส่วนต่าง ๆ ของคณะศึกษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0
2	ผู้นำนิสิตทราบและสามารถใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ตามการขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง	2	100	0	0

ตอนที่ 4 ผลประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ด้านเนื้อหาคู่มือ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.56), ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.52), ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.51) และด้านการนำไปใช้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50) ส่วนผลค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความพึงพอใจของผู้ใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อคู่มือการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (n=40)

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหาของคู่มือ				
1	เนื้อหาคู่มือมีความครอบคลุม	4.53	0.55	มากที่สุด
2	เนื้อหาคู่มือมีความกระชับ	4.40	0.55	มาก
3	เนื้อหาคู่มือมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.35	0.70	มาก
4	เนื้อหาคู่มือตรงต่อความต้องการ	4.43	0.50	มาก
5	การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ เข้าใจได้ง่าย	4.45	0.50	มาก
6	เนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องและเชื่อมโยง	4.43	0.59	มาก
7	เนื้อหาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.53	0.55	มากที่สุด
8	ภาษาเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ชัดเจน	4.58	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านเนื้อหาของคู่มือ		4.46	0.56	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม)				
1	เนื้อหาคู่มือมีความครอบคลุม	4.43	0.55	มาก
2	เนื้อหาคู่มือมีความกระชับ	4.55	0.55	มากที่สุด
3	เนื้อหาคู่มือมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์	4.30	0.46	มาก
4	เนื้อหาคู่มือตรงต่อความต้องการ	4.60	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ยด้านรูปแบบของคู่มือ		4.47	0.52	มาก
ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม)				
1	รูปแบบคู่มือสะดวกต่อการใช้งาน	4.38	0.54	มาก
2	ลิงก์ที่นำเสนอสามารถเชื่อมโยงได้จริง	4.40	0.50	มาก
3	ภาพ เสียง และข้อความมีความสอดคล้องกัน	4.43	0.50	มาก
4	ความสวยงาม และความทันสมัย	4.48	0.51	มาก
เฉลี่ยด้านรูปแบบของคู่มือ		4.42	0.51	มาก
ด้านการนำไปใช้				
1	คู่มือช่วยลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้	4.50	0.51	มาก
2	คู่มือช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน	4.65	0.48	มากที่สุด
3	ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงานได้ เช่น นโยบายการจัดกิจกรรมของคณะ ฯลฯ	4.55	0.50	มากที่สุด
4	ความรู้ที่ได้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามแผนของผู้ปฏิบัติงานได้ เช่น ขั้นตอนการขอใช้สถานที่ เป็นต้น	4.50	0.51	มาก
5	ความรู้ที่ได้จากคู่มือนำไปใช้ในการทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุงกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงานได้	4.48	0.51	มาก
6	คู่มือเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกในการค้นหาข้อมูล	4.43	0.50	มาก
เฉลี่ยด้านการนำไปใช้		4.52	0.50	มากที่สุด
ผลเฉลี่ยรวม		4.46	0.52	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบแนวทางและนโยบายในการจัดกิจกรรม ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิต รวมไปถึงระบบการจัดเก็บเอกสารและแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องมีความกระจัดกระจาย ยากต่อการค้นหา เหล่านี้ ทำให้ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนานิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ได้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างล่าช้า ผิดขั้นตอน และส่งผลกระทบต่อชีวิตของโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ต้องตอบคำถาม ซ้ำ ๆ เดิม ๆ แก่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2.1 ผลการสร้างคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยผู้วิจัยได้นำสรุปสภาพปัญหาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไข จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่ และพัฒนาเป็นคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ โดยยึดขั้นตอนของกระบวนการวงจรคุณภาพวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) แบ่งรายละเอียดคู่มือการปฏิบัติงานออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 รู้จักองค์กร ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) ส่วนที่ 4 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล (Check) และขั้นตอนทบทวนเพื่อหาวิธีปรับปรุง (Act) ส่วนที่ 5 ภาคผนวก (ขั้นตอนด้านอื่น ๆ) ได้แก่ สรุปเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานและสรุปแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงาน

2.2 ลักษณะคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ คู่มือในรูปแบบรูปเล่ม มีจำนวนทั้งหมด 53 หน้า และคู่มือในรูปแบบสื่อประสม มีความยาวของสื่อประสม รวมทั้งหมด 8 นาที 40 วินาที

2.3 ผลการหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ปฏิบัติงานคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยผลการประเมินคุณภาพของคู่มือฯ ในด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ด้าน

รูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และด้านการนำไปใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนผลค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$)

3. ผลการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้จากการประเมินตนเองของผู้ใช้ก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ผลประเมินการรับรู้ของตนเอง ก่อนการทดลองใช้คู่มือฯ ผู้ใช้มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.27$) และผลประเมินการรับรู้ของตนเอง หลังการทดลองใช้คู่มือฯ ผู้ใช้มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า ผู้ใช้มีระดับการรับรู้หลังจากการทดลองใช้คู่มือฯ สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้คู่มือฯ ในทุกขั้นตอนและทุกด้าน

3.2 ผลการประเมินจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเมินโดยผู้ที่กำกับดูแลกลุ่มผู้นำนิสิต พบว่าผู้นำนิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยยึดวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) ในแต่ละด้านได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 100 ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้นำนิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง หลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงาน

4. ผลประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ด้านเนื้อหาคู่มือ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$) ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และด้านการนำไปใช้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนผลค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความพึงพอใจของผู้ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$)

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของผู้นำนิสิต คือ การที่ผู้นำนิสิตไม่ทราบแนวทางและนโยบายในการจัดกิจกรรม ตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิต เช่น ขั้นตอนการเขียนโครงการ ขั้นตอนการขออนุมัติโครงการ ขั้นตอนการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม รวมไปถึงระบบการจัดเก็บเอกสารและแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุชบา (2559) ที่ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ/แผนงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า บุคลากร/ผู้จัดโครงการขาดความรู้และขาดความเข้าใจเกี่ยวกับตัวชี้วัด เป้าหมาย และหลักวิธีการเขียนโครงการตามแผนปฏิบัติการ ตลอดจนรายละเอียดการเบิกจ่ายต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ควรจัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Flowchart) พร้อมคำอธิบาย ให้เข้าใจถึงขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด ตลอดจนรวบรวมแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ไว้เป็นหมวดหมู่ ง่ายต่อการสืบค้น รวมไปถึงสามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการหาข้อบกพร่องของกระบวนการได้โดยง่าย

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพของคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยยึดขั้นตอนของกระบวนการวางแผนคุณภาพวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) โดยผลการประเมินคุณภาพของคู่มือฯ ในภาพรวมพบว่าทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการนำไปใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธาร (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากผลการวิเคราะห์ตรวจสอบการหาประสิทธิภาพของคู่มือฯ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุเทพ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ผลการวิจัยพบว่า คู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วยการบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพเดมมิง

(PDCA) มีคุณภาพอยู่ในระดับที่ดีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ และด้านการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ใช้ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพเดมिंग (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอนแรก คือ วางแผน (Plan) ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของการดำเนินการบริหารงานวิชาการคณะครุศาสตร์ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานจริง ทั้งส่วนของหัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนในแต่ละภาควิชา ตลอดจนนักวิชาการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ จึงทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริง เช่นเดียวกับในการศึกษาครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยได้นำการสรุปสภาพปัญหาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการแก้ไข จากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่และพัฒนาเป็นคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ จึงทำให้ได้คู่มือการปฏิบัติงานที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับสภาพจริง ผู้เชี่ยวชาญจึงมีความเห็นว่าโดยรวม คู่มือดังกล่าวมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการรับรู้จากการประเมินตนเองของผู้ใช้ก่อนและหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ผู้ใช้มีระดับการรับรู้หลังจากการทดลองใช้คู่มือฯ สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้คู่มือฯ ในทุกขั้นตอนและทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ วรณรี (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามหลังการใช้คู่มือการใช้สถิติเพื่อการวิจัย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนการใช้คู่มือฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.2 ผลการประเมินจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของผู้ใช้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ประเมินโดยผู้ที่กำกับดูแลกลุ่มผู้ใช้นิสิต พบว่า ผู้ใช้นิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยยึดวงจรการปฏิบัติงาน PDCA (Deming, 1950) ในแต่ละด้านได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ 100 ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ผู้ใช้นิสิตสามารถดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องหลังการทดลองใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งสอดคล้องกับ พรสวรรค์ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดโดยใช้หลักการบริหารวงจรคุณภาพเดมिंग (PDCA) โรงเรียนบ้านโชคนาสาม อำเภอปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดสูงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำระบบวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการปฏิบัติงานในสายสนับสนุน ทำให้การทำงานเป็นไปตามขั้นตอน หากการปฏิบัติงานเป็นไปตามวงจรคุณภาพที่กำหนด ก็จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานเกิดปัญหาหรือสะดุด ไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดแสดงว่าการปฏิบัติงานขั้นตอนใดหายไป ต้องทบทวนแก้ไข เพื่องานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ผลประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้นิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 4 ด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาคู่มือ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก, ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทรูปเล่ม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก, ด้านรูปแบบของคู่มือ (ประเภทสื่อประสม) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และด้านการนำไปใช้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผลค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความพึงพอใจของผู้ใช้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ นพเชษฐ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราณบุรี - สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขคู่มือ พบว่า หลังใช้คู่มือจัดกิจกรรมตามที่กำหนด ครูที่ปรึกษามีความเห็นว่า คู่มือมีความเหมาะสม ด้านองค์ประกอบคู่มือ มีคำชี้แจงการ วิธีการใช้คู่มือชัดเจน ด้านเนื้อหา มีเนื้อหาครอบคลุมมีภาพประกอบทำให้คู่มือมีความน่าสนใจ ด้านกิจกรรม สามารถนำไปปฏิบัติใช้งานได้จริง ด้านการวัดและประเมินผล มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้วัดผลผู้เรียนได้จริง และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับคุณภาพดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเนื้อหาของคู่มือตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ครบถ้วนเพียงพอ มีตัวอย่าง และรูปภาพประกอบเนื้อหา ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ระบุขั้นตอนและวิธีการชัดเจน สวยงาม มีแนวทางรายละเอียดทำให้สามารถปฏิบัติได้จริง พร้อมตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อจะได้ทำความเข้าใจง่าย และมีข้อมูลที่สามารถใช้เพื่อประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาคู่มือควรสร้างในลักษณะ Infographic โดยการจัดหมวดหมู่และแยกเป็นรายด้านเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล และง่ายต่อการเผยแพร่ลงเว็บไซต์ขององค์กร ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือที่เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตในด้านอื่น ๆ และ ขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ โดยการประเมินผลจากการใช้คู่มือด้วยวิธีการวัดความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือฯ (Pre-Test/Post-Test)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความเมตตาจากคณะผู้บริหาร คณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการวิจัยสถาบันและได้สนับสนุนงานวิจัยสถาบันเรื่องนี้ให้สำเร็จ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เอก สุขใส รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ที่ปรึกษาโครงการวิจัยในครั้งนี้ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน และร่วมกันให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขอขอบคุณกลุ่มผู้นำนิสิต จำนวน 72 คน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และให้ร่วมมือเป็นอย่างดีในขั้นตอนการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ตลอดจนในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้เครื่องมือฯ การประเมินความพึงพอใจและให้ข้อเสนอแนะ จนสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลได้อย่างสมบูรณ์ เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุน คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิจัยสถาบันฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ คน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในประเทศและผู้ที่สนใจบ้างไม่มากก็น้อย

เอกสารอ้างอิง

- ชลธรา สมาธิ. 2560. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่. 205 หน้า.
- นพเชษฐ สิริสุริยกุลมลัย. 2557. การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรางบุรี-สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี. 273 หน้า.
- นุติ รุ่งสว่าง. 2543. การพัฒนาคู่มือการสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม. 196 หน้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพมหานคร. 171 หน้า
- บุษบา สติปัญญา. 2559. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ/แผนงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี. 76 หน้า.
- พงษ์เอก สุขใส. 2565. สรุปผลโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. หน้า 16. ใน: รายงาน ผลการส่งมอบสโมสรณิสิต คณะศึกษาศาสตร์ประจำปี 2564 สู่ สโมสรณิสิตคณะศึกษาศาสตร์ประจำปี 2565. 23-24 พฤษภาคม 2565. คณะศึกษาศาสตร์.
- พรสวรรค์ ศิริวัฒน์. 2552. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด โดยใช้หลักการบริหารวงจร PDCA โรงเรียนบ้านโชนาสาม อำเภอปราสาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. สุรินทร์. 125 หน้า.
- วรรณรี ปานศิริ. 2560. การพัฒนาคู่มือการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา. 11(3): 27-39.
- สุเทพ ไชยวุฒิ. 2560. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยใช้ วงจรคุณภาพเต็ม (PDCA). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่. เชียงใหม่. 151 หน้า.
- Deming, W.E. 1950. Elementary Principles of the Statistical Control of Quality. JUSE. 103 pages.